

Recensie de Volkskrant ★★★★★ Moeder van Europa

‘Moeder van Europa’ van Orkater is prachtig, alarmerend muziektheater over strijd, revolutie en schoonheid

Opnieuw ontlokt regisseur Belle van Heerikhuizen een enorme speelsheid aan haar acteurs, waardoor het statige hofdrama meteen levendig is en bruist.

Selin Akkulak (links) en Manoushka Zeegelaar Breeveld als Marie Antoinette en haar moeder Maria Theresia in ‘Moeder van Europa’ van Orkater.Bron Joep van Aert

‘Er hangt een omwenteling in de lucht’, zegt Chevalier, bijnaam ‘de zwarte Mozart’. Ooit was hij gevierd componist aan het hof van Marie Antoinette, daarna bevlogen revolutionair tijdens de Franse Revolutie, uiteindelijk werd hij vrijwel volledig vermalen door de tijd.

Want dat is wat geschiedenis is: de winnaars schrijven hun versie van het verhaal. Verliezers worden gemakshalve uitgewist of, zoals Marie Antoinette, tot karikatuur gereduceerd. Zij zit wél in ons collectief geheugen, maar niet om haar verdiensten voor kunst, vrouwenrechten of zorg. Nee, ze was verwend, had geen benul van de sores van het volk.

De winnaars zijn ondertussen heldhaftig, strijdvaardig en betrouwbaar. En wit, altijd wit.

Dát moest anders, vonden de makers van de nieuwe Orkater-voorstelling *Moeder van Europa*. Dat mondde uit in oog- en oorstrelend muziektheater over een kantelpunt in de Europese geschiedenis, met daarin nu dus sleutelrollen voor personages van kleur.

Zo wordt de geschiedenis aan het 18de-eeuwse Franse hof tegelijk herverteld, gecorrigeerd en bevraagd. Personages reflecteren soms op de tijd met de blik van nu, en leggen linken naar het heden.

Opstandige Marie Antoinette

Om haar dynastie te beschermen, dringt keizerin Maria Theresia (aanvankelijk rechtlijnig en berekenend en daarna prachtig breekbaar gespeeld door Manoushka Zeegelaar Breeveld) bij haar dochter Marie Antoinette (een mooi opstandige, eigengereide Selin Akkulak) aan op nageslacht. Ze worden geadviseerd, verleid en bekritiseerd door Chevalier en de als kind tot slaaf gemaakte hoveling Angelo Soliman: liefdevol én humorvol vertolkt door Shahine El-Hamus en Michiel Blankwaardt.

Opnieuw ontlokt regisseur Belle van Heerikhuizen een enorme speelsheid aan haar acteurs, waardoor dit statige hofdrama meteen levendig is en bruist. De tekst is zowel poëtisch als direct, en de liveband (met piano, percussie, elektronica en veel violen) voorziet de geschiedenis van een opzweepende en wonderschone muzikale laag, waarin moderne popmuziek verrassende dialogen aangaat met klassieke composities, onder meer van Chevalier.

Hoepeljurken en pofmouwen

Het decor (Ruben Wijnstok) van enorme, weelderig gedrapeerde doeken ademt een vorstelijke theatraliteit, en illustreert dat geschiedenis niet alleen tonen, maar ook verhullen is. Marga Weimans ontwierp imponerende hedendaagse interpretaties van 18de-eeuwse kostuums, met pofmouwen en hoepeljurken vol kleurrijke prints. Ook dat benadrukt indirect: we kunnen alleen naar het verleden kijken met de blik van nu.

Moeder van Europa is een voorstelling die aanvankelijk richting moet vinden, even vertrouwen vraagt van de toeschouwer, maar dat dubbel en dwars uitbetaalt, in prachtig, alarmerend en relevant theater over strijd, revolutie en schoonheid.

Een voorstelling bovendien, die evenzeer over het heden als over het verleden gaat. Want elke storm begint met een zuchtje wind, een briesje dat ogenschijnlijk onschuldig de straten verkent. In Europa is het nooit windstil, al leek dat lange tijd misschien zo. Juist wanneer de belangrijkste waarden vanzelfsprekend voelen, dreigt gevaar. Ook nu weer gaat het stormen, de wind steekt op.